

ОБАВЕШТЕЊЕ О НАЦИОНАЛНОЈ ПРОЦЕНИ РИЗИКА ОД ПРАЊА НОВЦА И ФИНАНСИРАЊА ТЕРОРИЗМА

- ПРОЦЕНА РИЗИКА ЗА ОВЛАШЋЕНЕ МЕЊАЧЕ -

У складу са чланом 82. и чланом 84. Закона о спречавању прања новца и финансирања тероризма („Службени гласник РС“, бр. 20/09...139/14 – у даљем тексту Закон), Пореска управа, Сектор за мењачке и девизне послове и игре на срећу врши надзор над применом овог закона код овлашћених мењача (обвезници из члана 4. став 1. тачка 2. Закона). С тим у вези, обавештавамо вас о резултатима Националне процене ризика од прања новца и финансирања тероризма ради бољег разумевања ове области и обавеза које произилазе из овог закона.

Национална процена ризика од прања новца и финансирања тероризма објављена је 2013. године. Рађена је према измењеним и ревидираним препорукама *FATF* - Financial Action Task Force (Радна група за финансијске мере у борби против прања новца) које представљају међународни стандард. Идентификовање, процена и разумевање ризика од прања новца представља суштински важан део примене и развоја система за спречавање прања новца и финансирања тероризма у држави. Тај систем обухвата законе, друге прописе, мере извршења и друге мере које се предузимају да би се ублажили ризици од прања новца и финансирања тероризма.

Циљ процене ризика огледа се у закључку који сектори у систему једне државе носе потенцијално виши, а који нижи ризик од прања новца, како би држава предузела мере ради њиховог смањења и потпуног елиминисања.

Ризик се може схватити као функција три чиниоца: претње, рањивости и последице.

Претња је лице или група лица, објеката или активности који имају потенцијал да нанесу штету, на пример држави, друштву, економији и др. У контексту прања новца, то подразумева криминалце, средства којима они располажу, окружење у коме се чине претходна кривична дела и у коме се остварују приходи од криминала, њихова величина и обим. **Рањивост** обухвата све оно што би се могло искористити у случају претње или оно што би могло олакшати деловање претње. **Последица** се односи на утицај или штету које би прање новца или финансирање тероризма могло имати, односно проузроковати.

Процена ризика у финансијском систему Републике Србије извршена је за банкарски сектор, сектор хартија од вредности, сектор осигурања, сектор далаца услуга финансијског лизинга, сектор добровољних пензијских фондова, сектор овлашћених мењача, факторинг и форфетинг и агенте за пренос новца.

Финансијски сектор обухвата око 30 банака и око 2.600 овлашћених мењача који обављају послове на око 3600 мењачких места. У овом сектору је у оптицају само готовина - 100% је куповина и продаја ефективног страног новца и чекова који гласе на страну валуту, углавном од резидената. Физичка лица од којих мењачи купују и којима продају ефективни страни новац и чекове који гласе на страну валуту су углавном резиденти, док је проценат нерезидената мали.

Искуства говоре да се мењачки послови користе за „конвертовање“ прљавог новца, тј. замену из једне у другу валуту. У наредном периоду биће стављен акценат на појачану контролу рада мењачница када је реч о примени Закона о спречавању прања новца и финансирања тероризма, како мењачнице не би биле коришћене да лакше прикривају нелегална средства, с обзиром на велики обрт готовине у овим структурама.

Ниво рањивости сектора је оцењен као средњи ниво ризика.

Са аспекта прања новца сектор је ризичан с обзиром на обим промета и учешће стране валуте у обиму промета.

Стога, као надзорни орган, подсећамо на најважније радње и мере које је овлашћени мењач, у смислу овог Закона, дужан да предузме:

1. Именује овлашћено лице и заменика овлашћеног лица за вршење појединих радњи и мера за спречавање и откривање прања новца и финансирања тероризма, пре прве трансакције.

2. Достави Управи за спречавање прања новца податаке о овлашћеном лицу и његовом заменику, као и сваку промену истих у року од 15 дана од дана именовања, односно од дана промене тих података.

3. Изради програм годишњег стручног образовања, оспособљавања и усавршавања запослених за спречавање и откривање прања новца и финансирања тероризма за текућу годину и то најкасније до краја марта за текућу годину.

4. Обезбеди редовну унутрашњу контролу обављања послова спречавања и откривања прања новца и финансирања тероризма. Овлашћени мењач је дужан да сачини годишњи извештај о извршеној унутрашњој контроли и предузетим мерама након те контроле, најкасније до 15. марта текуће године за претходну годину, и да нам на наш захтев исти достави, у року од три дана од дана пријема захтева.

5. Изради листу индикатора за препознавање лица и трансакција за које постоји основи сумње да се ради о прању новца или финансирању тероризма.

6. Обезбеди вођење евиденције, као и заштиту и чување података из тих евиденција, у складу са Законом.

7. Утврди идентитет странке приликом вршења трансакција у износу од 5.000 евра или више у динарској противвредности по званичном средњем курсу Народне банке Србије на дан извршења трансакције, без обзира да ли се ради о једној или више међусобно повезаних трансакција. Приликом идентификације физичког лица овлашћени мењач је дужан да прибави фотокопију личног документа тог лица, на истом упише датум, време и лично име лица које је извршило увид у документ и фотокопију чува у складу са Законом. Уколико не може да утврди идентитет странке дужан је да одбије извршење трансакције.

8. Достави Управи за спречавање прања новца податке о свакој трансакцији у износу од 15.000 евра или више у динарској противвредности по званичном средњем курсу Народне банке Србије на дан извршења трансакције и то одмах када је извршена, а најкасније у року од три дана од дана извршења трансакције, као и податке када у вези са трансакцијом или странком постоје основи сумње да се ради о прању новца или финансирању тероризма и то пре извршења трансакције.

9. друге радње и мере на основу Закона.

Указујемо да непоступање у складу са одредбама Закона од стране овлашћених мењача представља привредни преступ за правна лица односно прекршај за предузетнике.

Текст Закона о спречавању прања новца и финансирања тероризма можете преузети са сајта Управе за спречавање прања новца www.apml.gov.rs .

Београд, 25.10.2016. године